

Lucie Sunková

animuje malbou na skle

text a foto Ivan Větvíčka

V uplynulém roce v Evropské unii nápadně přibýlo sporů mezi zeměmi Visegradské skupiny a staršími členy EU a někteří západní komentátoři tvrdí, že v hlavách Evropanů dodnes přežívá železná opona. Nechme politiky, ať se dohadují, patří to k jejich práci. Ale neměl by klíčit dojem, že země kdysi rozdělené železnou oponou jsou dosud kulturně nekompatibilní. Spolupráce režisérky Lucie Sunkové s francouzskými partnery je ukázkou vhodné kulturní diplomacie, která uvádí věci na pravou míru.

Ve svém životopisu uvádíte, že jste scenáristka, režisérka, animátorka, výtvarnice, ilustrátorka a spisovatelka. Bojujete devaterem řemesel proti desáté bídě?

Dělám výtvarné autorské animované filmy, které režírují. Dnes jenom málo scenáristů tvoří pro animovaný film, proto jsem si začala psát scénáře sama. Spisovatelkou jsem se stala na mateřské dovolené. Tehdy jsem nemohla pracovat na filmu, protože to je při-

liš časově náročné, ale nechtěla jsem doma zahálet. Vymyslela jsem tedy příběh pro děti, který jsem také ilustrovala. Všechno se vzájemně doplňuje a nedokážu si vybrat jenom jednu činnost.

Není to spíše současný trend? Každý se snaží omezit počet spolupracovníků na naprosté minimum a zároveň všichni dělají všechno? Čím méně lidí na filmu pracuje, tím je větší šance, že bude dokončen. Nemyslím, že to

je vždy správné. Zázemí velkých studií za časů Jiřího Trnky, kdy každou profesi vykonával specialista, bylo skvělé. Já ale točím autorsky, animuji vlastní malbou a mnoho spolupracovníků nepotřebuji.

Jak dlouho vzniká animovaný film?

Celovečerní animovaný film vzniká v českých podmínkách dlouho a pomalu, někdy třeba i sedm let. Svůj desetiminutový film **STROM**, který měl premiéru 24. února 2016 ve

Francouzském institutu v Praze, jsem malovala devět měsíců. Tomu předcházela roční příprava, připočítejte ještě několik měsíců na dodatečné úpravy v počítači, výrobu zvuku a čekání na termín premiéry... Patnáctiminutové dílo zrálo přes dva roky.

To je velký kus života s nejistým výsledkem. Natočíte například dvě třetiny filmu a dozvíte se, že nedostanete další peníze. Není to pro tvůrce ubíjející?

Animace trvá dlouho. Není lehké, aby člověk tolik let věřil jedinému filmu. Až se nabízí otázka, zda má smysl něco takového dělat. Myslím, že má, ale film musí zpracovávat téma, které bude aktuální i za deset let. Navíc filmová distribuce je zaměřena na celovečerní filmy, a kratší díla, která mám nejraději, se do kin téměř nedostanou, kromě festivalů nemají uplatnění. Jsem ráda, že mohu občas od filmu utéct ke knihám a ilustraci, kde je výsledek rychlejší a jistější.

Napsala a ilustrovala jste knihu SUPERMÁMA. Hrdinkou je matka, která si koupila kabelku a v ní našla kouzelný kostým. Když si ho oblékne, vypadá jako Superman, získá i srovnatelné vlastnosti, jenom na prsou má místo S písmeno M. Kdykoli potom její chlapeček zařfuká, přiletí na scénu mocná matka, která všechny potíže odstraní s lehkostí bohyně. Myslíte, že to je ideální přístup k výchově syna?

V předškolní věku to nevádí. Horší je, když se matka takto chová, ačkoli je synovi třicet. Tato kniha vznikla z jiného popudu: Mám syna s handicapem a musela jsem o něj pečovat intenzivněji, než je obvyklé. Když šel do školky, bylo pro mě mnohem obtížnější svěřit ho do rukou cizích lidí. Bála jsem se, zda si ve světě poradí, a tajně jsem si přála mít možnost přiběhnout na Kubovo zavolání. Mluvila jsem s vícero matkami postižených dětí a vím, že je trápily stejné obavy.

A jak to dopadlo?

Kuba chodil do školky společně se zdravými i postiženými dětmi. Paní učitelky mi dovolily nahlédnout do programu a svět školky mého syna mě bavil, chtěla jsem ho zachytit. Děti nemají předsudky. Postiženého spolužáka se jednoduše zeptají, jaký má problém, chvíli nad tím mudrují a potom ho mezi sebe přijmou. Je hezké, když si o tom lidé mohou přeciť a promluvit s dětmi. Pokud si člověk nevytvoří předsudky v útlém věku, nebude je mít ani v dospělosti. Sama občas nevím, jak při setkání s handicapovaným reagovat. Vidím, že potřebuje pomoc, ale zdráhám se ho oslovit, aby se neurazil. Díky synovu postižení mám spoustu

známých na vozíčku, a ti si například stěžují, že jim cizí lidé neustále sahají na hlavu, protože se jim ten člověk zdá malý. Kolemjdoucí to nemyslí špatně, udělá to automaticky, jako by pohladil dítě, ale vozíčkáře tím většinou naštve, dospělí na to bývají alergičtí.

Dětský kolektiv se dokáže chovat jako krutá smečka. Při správném vedení si děti nevytvoří předsudky vůči postiženým, to ale nic nemění na skutečnosti, že spolužák na vozíčku se může hůře prát. Setkala jste se s takovými problémy?

LUCIE SUNKOVÁ, režisérka a animátorka, se narodila 11. 7. 1974 v Praze. Vystudovala knižní ilustraci a grafiku na Výtvarné škole Václava Hollara (1996) a animovanou tvorbu na FAMU (2002). Natočila deset krátkometrážních animovaných filmů (mj. **HAVRAN, PODOBIZNA, PELARGÓNIE, NOUVELLE LEONITÉ, STROM**). Píše a ilustruje knihy pro děti (**SUPERMÁMA, JAK SE MÁŠ, ELIŠKO?**...).

Ve školce ne, potíže nastanou spíš až ve škole, kam přijdou i děti, které nemají zkušenosti s postiženými. Integrace se nemusí zdařit, zvlášť u dětí, u kterých není jejich handicap zřejmý na první pohled. Děti umějí být kruté. Velmi záleží na učitelce, jak kolektiv zvládne.

Natáčíte ve francouzské koprodukcí. Jak jste v sobě našli zálibení?

Francouzská režisérka Florence Miailhe se chystá natočit celovečerní film malovaný na skle a producentka Dora Benousilio hledala animátory, kteří by na filmu spolupracovali.

Domluvila se s producentem Martinem Vandasem, že by se část filmu vyráběla v Čechách, já bych byla za českou stranu hlavní animátorkou a přibrali bychom tři další lidi. Už jsme měli začít, ale spolupodílející se francouzská televize přehodnotila priority a neuvolnila slíbené peníze. Tak se natáčení zatím odložilo. Souběžně jsem začala připravovat film **STROM**. Doře se nápad líbil a rozhodla se podílet na produkci. Požádala ve Francii o grant a dostaly jsme příspěvek od Centre National de la Cinématographie et de l'image animée. Přispěl i náš Státní fond kinematografie. Je příjemné, že film vzniká v koprodukcí – nejenom kvůli penězům, ale snímek se tak může dostat do francouzské regionální distribuce.

Mohla byste popsat, jak animujete malbou na skle?

Je to málo používaná ruční technika, kdy se jednotlivé obrázky malují, umazávají a zase domalovávají přímo pod kamerou. Vše, co se ve filmu má pohybovat, animují olejovými barvami na dvou sklech, jež jsou upevněna v určitém rozestupu nad pozadím, které namalují na průhledný papír a podsvítím. Scéna tak získá hloubku, malba nevrhá nežádoucí stíny a kvůli každému pohybu nemusím všechno přemalovávat. Vše shora snímá kamera.

Občas obraz zastavíte a dění v hrdinově duši vyjádříte postupným přidáváním jiného tónu do starší malby...

To je jedinečná výhoda této techniky a silně zapůsobí snad na každého, kdo toto kouzlo nezná. Přišla jsem také na zajímavé zlepšení – efekt vlnění vodní hladiny nedělám až dodatečně v počítači, ale během natáčení pomocí kaluže oleje přímo v obraze.

O čem vypráví film STROM?

Je to metaforický příběh o přírodě, střídání ročních dob a generací, o narození dítěte a smrti. Uvědomila jsem si paralelu mezi lidským životem a přírodou. Svůj život a přírodu vnímáme odděleně, ale všichni jsme její součástí.

Hrdiny jsou dva stromy, otec a syn, které oddělí katastrofa. Co se stane?

Nerada bych prozradila děj případným divákům, ale stromy od sebe rozdělí jejich... jak to říci... „smrt“? Přesto film, myslím, končí pozitivně. Někdy i to, co obecně považujeme za konec života, může být jeho pokračováním.

Proč jste se zarazila u představy umírajícího stromu? Strom je živý organismus. Když ho vyvrátí vítr nebo smrtelné zraní blesk, jako ve vašem filmu, zemře doopravdy, nejenom jako...

Je to tak, ale málokdo se nad tím zamýšlí, když vidí v lese poražený strom. ■